

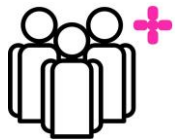

**Фізична та реабілітаційна
медицина в Україні:
системну розбудову війною не зупинити!**

Олександр Владимиров

Завідувач кафедри РМ, ФР і СМ НУОЗ України імені П.Л. Шупика,
Національний менеджер з ФРМ для України Європейської Ради з ФРМ,
лікар FEBPRM, професор

Реабілітація - ПОТРЕБА

Прогноз-понад 100 тис. пацієнтів/рік

7 000 ліжок для надання реабілітаційної допомоги

Основне навантаження-державні лікарні

Географія-вся Україна

Реабілітація - ВИКЛИКИ

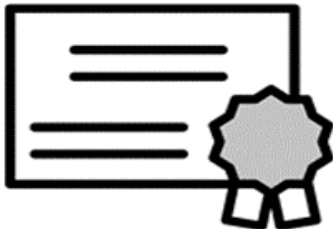
Дефіцит медичних фахівців

Застаріла інфраструктура

Нестача обладнання

Освіта: неналежний рівень

Відкриття реабілітаційних центрів та відділень

МОЗ України-визначено створення 6 спеціалізованих реабілітаційних медзакладів національного рівня:
Львів, Дніпро, Вінниця, Рівне, Суми, Тернопіль.

МО України- планує відкрити 5 реабілітаційних центрів,
розрахованих на 200 ліжок кожний

- національний центр реабілітації «Незламні»(Unbroken),
- реабілітаційний центр « Суперлюди»(Superhumans)

м. Львів;

- реабілітаційні відділення Київської обласної клінічної лікарні № 1 та № 2;
- реабілітаційні відділення НДСЛ «Охматдит»

м.Київ;

- обласної дитячої лікарні «Охматдит»

м. Львів

- реабілітаційне відділення 4-ї міської лікарні

м. Дніпро

- реабілітаційне відділення Івано - Франківської обласної лікарні;
- реабілітаційне відділення КМКЛ № 6.

Мережа реабілітаційних центрів RECOVERY БФ Віктора та Олени Пінчуків

**На базі державних медичних закладів різних областей
України створюються 12 центрів реабілітації
RECOVERY:**

Рівне

Черкаси

Вінниця

Дніпропетровськ

Київ

Одеса

Львів

Хмельницький

Івано-Франківськ

Проект «Реабілітація травм війни в Україні»

За підтримки:

- * Офісу Президента України та першої леді Олени Зеленської
- * Радниці-уповноваженої Президента з питань безбар'єрності Тетяни Ломакіної
- * МОЗ України, НСЗУ
- * Міністерства соціальної політики
- * Міністерства у справах ветеранів
- * Швейцарська агенція розвитку і співробітництва

Хто такі фахівці з реабілітації

Стаття 10. Фахівці з реабілітації

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини

Фізичний терапевт

Ерготерапевт

Асистент фізичного терапевта

Асистент ерготерапевта

Терапевт мови та мовлення

Психолог, психотерапевт

Протезист-ортезист

Сестри медичні з реабілітації

Соціальний працівник

Програма для студентів вищих медичних навчальних закладів України

Програма нормативної навчальної дисципліни четвертого та шостого року навчання підготовки другого (магістерського) рівня

Напряму: 22 Охорона здоров'я

Спеціальності: 222 «Медицина»

Спеціалізації: 7.12010001 лікувальна справа

7.12010002 педіатрія

7.12010003 медико-профілактична справа

2024 рік - іспит Крок -3 «Фізична та реабілітаційна медицина»

Робоча група МОЗ України опрацювала тестові питання, наразі вони на затвердженні МОЗ України

Затверджено
Рішенням вченої ради
НМАПО імені П.Л. Шупика
протокол №10
від 13 грудня 2018 р.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА
ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
« ФІЗИЧНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНА МЕДИЦИНА »

Тривалість **720** годин
(**24** кредити ЕКТС)

Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини і спортивної медицини
НУОЗ України імені П. Л. Шупика

Підготовка лікарів ФРМ на циклах спеціалізації ФРМ у 2023 році

Київ - 3 заклади

Вінниця

Дніпро

Харків – 3 заклади- ???

Запоріжжя –

Львів

Тернопіль

Одеса

Івано-Франківськ –

Донецький медичний університет (м.Кропивницький)

Кількість закладів, що готують лікарів ФРМ – НЕВІДОМА!!!

На 01.01.2024 р. в Україні буде понад 2000 лікарів ФРМ!

Інтернатура з ФРМ

НАКАЗ МОЗ №1499 від 25.06.2019
вводить до переліку спеціальностей інтернатури
«Фізична реабілітаційна медицина»
- **ТРИВАЛІСТЬ - 3 роки**

Перші лікарі-інтерни в Україні:

2020р.- НУОЗ України імені П. Л.Шупика – 4

Вінницький НМУ - 6

2021р.- НУОЗ України – 7

Вінницький НМУ – 5

Дніпропетровський НМУ – 3

Львівський НМУ -

Наказ МОЗ України № 493 від 16.03.2022р.

«Про внесення змін до Наказу МОЗ України № 1254
від 22.06.2021р.»

Затверджено Положення про лікарську інтернатуру

1. Додаток до Положення про інтернатуру:

Перелік спеціальностей та тривалість підготовки в інтернатурі...

Пункт 18 – «фізична та реабілітаційна медицина» – 2 роки

**42 лікаря-інтерна ФРМ в Україні вступу 2022-2023 р.р. будуть
навчатися лише 2 роки!!!**

Проблеми розвитку професії «лікар фізичної та реабілітаційної медицини»:

- ✓ *фальсифікація навчання під час вторинної спеціалізації*
- ✓ *недостатня тривалість навчання в інтернатурі*
- ✓ *клінічні бази НЕ є сучасними реабілітаційними закладами, відділеннями, підрозділами*
- ✓ *викладачі часто не є практикуючими лікарями ФРМ*
- ✓ *у більшості перенавчених лікарів не змінюється підхід до надання реабілітаційної допомоги*

Наказ МОН України №446 від 25.09.2023 року

НУОЗ України імені П.Л.Шупика

Ліцензія другий(магістерський) рівень:

227 «Терапія та реабілітація»

227.1 «Фізична терапія»

Проблеми:

- Відсутність викладачів фізичних терапевтів
- Необхідність організації власного університетського навчального залу(залів) з фізичної терапії
- Відповідне матеріальне оснащення залу з фізичної терапії

Постанова КМУ від 29.09.2023р. № 1036

Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України
від 14 липня 2021р. № 725

Пункт 4.

Працівники сфери охорони здоров'я зобов'язані здійснювати
безперервний професійний розвиток після:
отримання документу про вищу освіту за спеціальностями
227 «Терапія та реабілітація»

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 10 жовтня 2023р. № 1769

Зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. **Випуск 78 «Охорона здоров'я»**

- п. 26 «Ерготерапевт»
- п. 27 «Фізичний терапевт»
- п. 28 «Терапевт мови та мовлення»
- п. 55 «Асистент ерготерапевта»
- п. 56 «Асистент фізичного терапевта»

Наказ Міністерства економіки України

від 9.12.2022

№5573 «Про затвердження зміни №11 до Національного класифікатора ДК 003:2010»

До розділів «Професіонали» та «Фахівці» внесено:

- до групи 2445.2 «Психологи»: клінічний психолог та психотерапевт;
- до групи 3231 «Медичні сестри, що асистують професіоналам»: сестра медична/брат медичний з реабілітації

Постанова КМУ № 1285 від 01.12.2023

Запровадження соціального працівника до складу
мультидисциплінарних реабілітаційних команд

Наказ МОЗ України № 1338 від 21.07.2023
«Про затвердження Порядку функціонування
кабінетів асистивних технологій»

Постанова КМУ « 1306 від 07.12.2023 року
« Деякі питання забезпечення допоміжними
засобами реабілітації»

Порядок

Забезпечення допоміжними засобами
реабілітації(технічними та іншими засобами реабілітації)
осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших категорій
населення і виплати грошової компенсації вартості за
самостійно придбані такі засоби

Постанова КМУ № 1394 від 22.12.2023р. «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2024 році

У 2024 році до ПМГ увійшли пакети з реабілітації:

Глава 31. Медична реабілітація немовлят, які народились передчасно та/або хворими, упродовж перших трьох років життя

Глава 32. Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у стаціонарних умовах

Глава 33. Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у амбулаторних умовах

Оплата за кожний реабілітаційний цикл 14 днів:

Від 15,8 т.грн до 41,5 т.грн.

(система підвищувальних коефіцієнтів від 1,2 до 2,1)

НСЗУ запланувала видатки на реабілітаційну допомогу у 2024 році на суму – понад 5 млрд. гривен

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ імені П. Л. ШУПІКА

Кафедра реабілітаційної медицини, фізичної терапії
і спортивної медицини

Методичні рекомендації
щодо доступності публічних послуг
у сфері охорони здоров'я.
(порушення станів здоров'я, обмежень життєдіяльності)

Київ-2023

1. Нормативно-правова та законодавча база безбар'єрності.
2. Загальні поняття та положення безбар'єрності та доступності
3. Заходи щодо досягнення безбар'єрного простору в закладах сфери охорони здоров'я
4. Особливості організації безбар'єрної медичної допомоги дітям.
5. Безбар'єрність та доступність публічних послуг при наданні медичних та реабілітаційних послуг у сфері охорони здоров'я з урахуванням потреб:
  - 5.1. при ампутаціях кінцівок
  - 5.2. осіб з порушеннями зору
  - 5.3. осіб з порушеннями слухового апарату
6. Рекомендації щодо догляду за ротовою порожниною для людей з обмеженими фізичними можливостями
7. Додатки
8. Література

**НУОЗ України імені П. Л. Шупика
НДР за бюджетні кошти
«Фахівці для сфери реабілітації»**

Назва проєкту: Визначення потреб у кадрах на рівні закладів охорони здоров'я для запровадження нової моделі реабілітаційної допомоги в Україні.

Відповідальні виконавці:

- кафедра управління охороною здоров'я та публічного адміністрування(в.о завідувача кафедри професор Михайло ГОЛУБЧИКОВ)
- Кафедра реабілітаційної медицини, фізичної терапії і спортивної медицини(завідувач кафедри професор Олександр ВЛАДИМИРОВ)

Тип роботи: Прикладна.

Строки виконання: 2024 – 2026 р.р.

Завдання:

1. Розробка концепції розвитку реабілітаційної допомоги в Україні.
2. Визначення потреби в кадровому забезпеченні реабілітаційної допомоги в Україні.
3. Обґрунтування сучасної моделі навчання спеціалістів, які надають реабілітаційну допомогу.
4. Розробка національних стандартів лікування за основними напрямками реабілітаційної допомоги в Україні.
5. Розробка нормативів кадрового забезпечення реабілітаційної

Очікувана новизна дослідження:

Вперше буде розроблена концепція розвитку реабілітаційної допомоги в Україні.

Вперше будуть визначені потреби в кадровому забезпеченні реабілітаційної допомоги в Україні.

Вперше буде обґрунтована сучасна модель навчання спеціалістів, які надають реабілітаційну допомогу.

Вперше будуть розроблені національні стандарти лікування за основними напрямками реабілітаційної допомоги та нормативи кадрової допомоги служби реабілітації в Україні.

СТВОРЕННЯ ЦЕНТРУ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ КЛІНІКИ НУОЗ УКРАЇН НА 60 СТАЦІОНАРНИХ ЛІЖОК

Завдання:

Удосконалення системи надання послуг реабілітації у гострому, післягострому періодах реабілітації в стаціонарних умовах;

Удосконалення системи надання послуг з реабілітації у післягострому та довготривалому періодах реабілітації в амбулаторно-поліклінічних умовах

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ КОМАНДИ(МДРК)

ФАХІВЦІ СФЕР
РЕАБІЛІТАЦІЇ

РЕАБІЛІТАЦІЙНІ
ВТРУЧАННЯ ТА
ПРОФЕСІЙНИЙ ДОГЛЯД

РЕАБІЛІТАЦІЯ У СПОРТІ
АДАПТИВНІ ВИДИ
СПОРТУ

ТЕРАПІЯ МОВИ ТА
МОВЛЕННЯ

ПСИХОЛОГІЧНА
РЕАБІЛІТАЦІЯ

ПАЦІЄНТ

СОЦІАЛЬНА
СЛУЖБА

ФІЗИЧНА
ТЕРАПІЯ

ЕРГОТЕРАПІЯ

ДОКАЗОВА
АПАРАТНА
ФІЗИОТЕРАПІЯ

**ЩОТИЖНЕВЕ
КОЛЕКТИВНЕ
ЗАСІДАННЯ М Д Р К:
УЗГОДЖЕННЯ
РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ
ЗАХОДІВ І ЦІЛЕЙ
БІОПСИХОСОЦІАЛЬНОГО
ЗНАЧЕННЯ**

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ:

- Методи фізичних втручань
- Реабілітаційний догляд у гострому та підгострому періодах реабілітації
- Менеджмент кишковика та сечового міхура при спінальній травмі
- мобілізація суглобів
- Ортезно-протезне консультування та фізичні втручання при ампутації
- Кардіотренування серцево-судинної системи
- методи доказової апаратної фізичної терапії

ЕРГОТЕРАПІЯ:

- IADL (тренування щоденно активності)
- тренування переміщення, вмивання, харчування
- тренування участі у закупівлі
- Тренування розумових здібностей
- Консультація щодо отримання допоміжних засобів
- Консультація щодо робочого місця

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНІ ВТРУЧАННЯ

- Усунення кризового стану
- Подолання травми
- Подолання хвороби
- Знеболювальне лікування
- Релаксаційне лікування
- Мотивація до співпраці
- Сімейна терапія та терапія пар

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА:

- Надання консультацій щодо професійної діяльності
- Юридичні консультації з питань соціального права (ступінь обмеження)
- Надання консультацій щодо подальшого догляду
- Проведення бесід з родичами, представниками соціальних служб та органів влади

Проект штату фахівців університетського центру реабілітаційної медицини на 60 ліжок

Керівник центру, лікар ФРМ – 1

Кейс-менеджер – 1

Старша медична сестра – 1

Менеджер з господарської роботи - 1

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини - 6 посад

Фізичний терапевт – 12 посад

Ерготерапевт – 6 посад

Асистент фізичного терапевта – 6 посад

Асистент ерготерапевта – 6 посад

Терапевт мови та мовлення – 2 посади

Психолог, психотерапевт – 4 посади

Протезист-ортезист – 2 посади

Сестри медичні з реабілітації – 6 посад

Соціальний працівник - 1 посада

Молодші медичні працівники – 8

Усього персоналу – 59 посад

III-й Національний конгрес Фізичної та реабілітаційної медицини

ФІЗИЧНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНА МЕДИЦИНА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

(онлайн – офлайн формат)

07-08 грудня 2023р.

м. Львів

<https://rimon.org.ua/rehabilitation071223/>

Цілі конгресу були досягнуті:

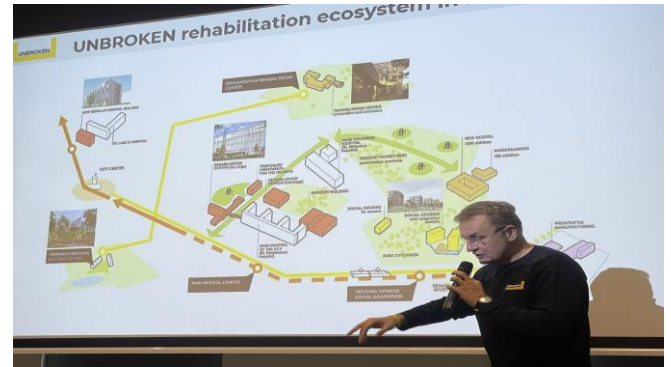
- шляхом висвітленні у доповідях, майстер-класах, воркшопах, круглих столах у 25 секціях конгресу
- за участі 120 спікерів , у тому числі, 20 іноземних з 17 країн світу провідних фахівців у сфері реабілітації
- прийняло участь широкого загалу фахівців сфери реабілітації: 250 учасників у офлайн форматі та понад 800 учасників у онлайн форматі.

Програма конгресу (доступна за посиланням:

<https://rimon.org.ua/rehabilitation071223/>)

була повністю виконана.

IV Національний конгрес фізичної та реабілітаційної медицини

27-28 вересня 2024, м. Київ

ПРИСВЯЧЕНИЙ

100 - РІЧЧЮ КАФЕДРИ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ, ФІЗИЧНОЇ
ТЕРАПІЇ І СПОРТИВНОЇ МЕДИЦИНИ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
та

10 - РІЧЧЮ ГО УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ФІЗИЧНОЇ ТА
РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ